Εξώφυλλο

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ **ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ** ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2021 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #142

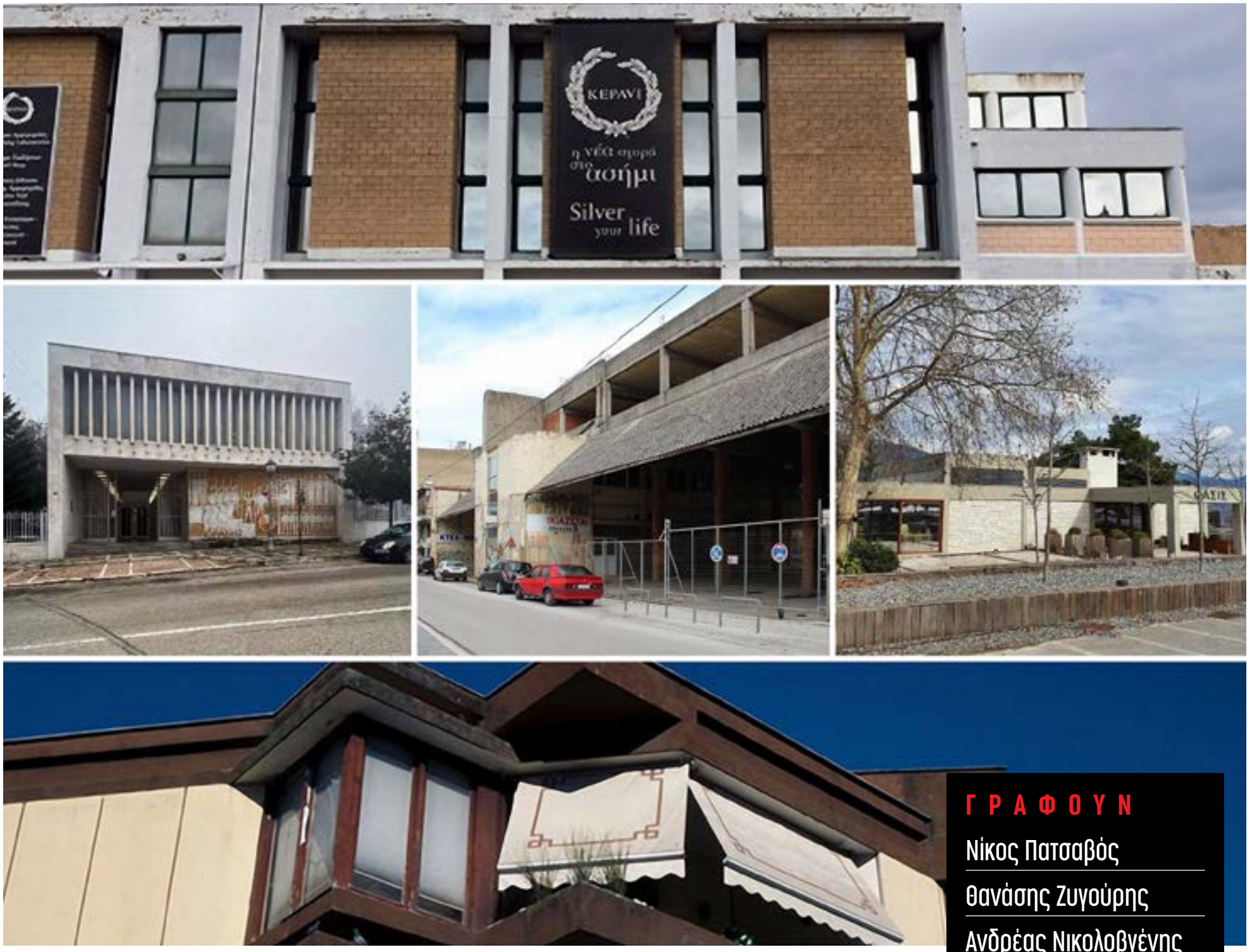

ΓΡΑΦΟΥΝ

Νίκος Πατσαβός

Θανάσης Ζυγούρης

Ανδρέας Νικολοβγένης

Θεόδωρος Χολέβας

Πέτρος Κύρκος

ΜΙΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ 5 ΝΕΟΤΕΡΑ ΚΤΙΡΙΑ

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων, τη βδομάδα που πέρασε

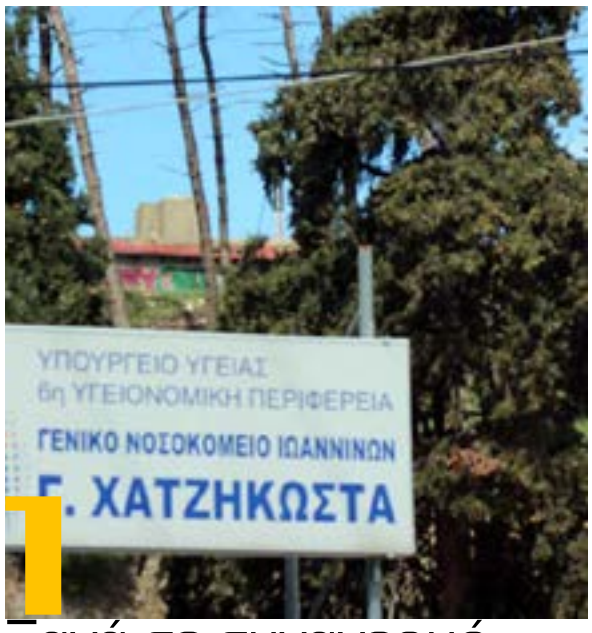

1

Ξανά σε συναγερμό το «Χατζηκώστα»

ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ φορά μέσα σε λίγες μέρες, το νοσοκομείο «Χατζηκώστα» είναι σε συναγερμό, λόγω κρουσμάτων.
https://typos-i.gr/article/3ana-se-synagermo-xatzhkwsta

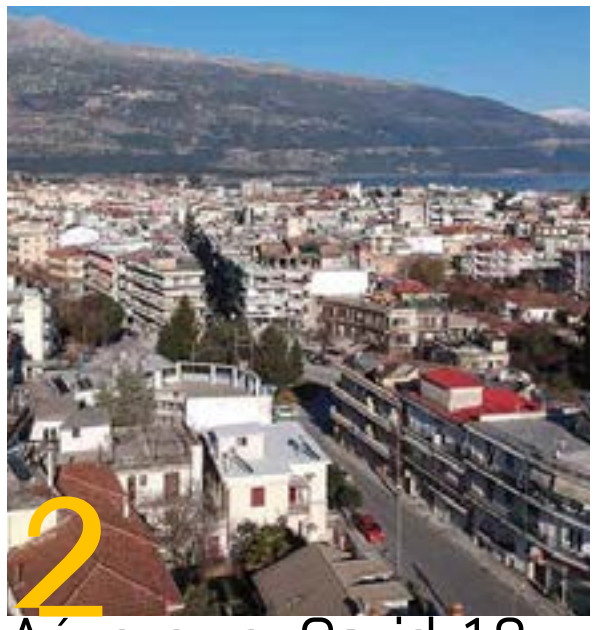

2

Λύματα και Covid-19, η περίπτωση των Ιωαννίνων

ΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ στα λύματα των πόλεων είναι μια από τις πιο αξιόπιστες ερευνητικά έρευνες για το επίπεδο διασποράς του κοροναϊού.
https://typos-i.gr/article/lymata-ereyna-me-genikologa-apotelesmata

3

Πρόστιμο σε ψησταριά στα Γιάννενα λόγω πέντε πελατών

Η ΕΛΑΣ έκοψε χτες 85 πρόστιμα στην Ήπειρο για παραβάσεις περιορισμού εξάπλωσης πανδημίας.
https://typos-i.gr/article/prostimo-se-pshstaria-sta-giannena-logw-pente-pelatwn

4

Διευθύντρια σχολείου Πεδινής: «Όχι στην ‘ανθρωποφαγία’»

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ τα κρούσματα που βρέθηκαν στο δημοτικό σχολείο Πεδινής, η διευθύντρια του σχολείου, Ιουλία Χριστοδούλου, με ανακοίνωσή της, κάνει μια αναδρομή στο ιστορικό της υπόθεσης και υπερασπίζεται τον εκπαιδευτικό ο οποίος νόσησε και κατηγορήθηκε με διάφορους τρόπους, δημόσια..
https://typos-i.gr/article/diey8yntria-sxoleioy-pedinhs-oxi-sthn-an8rwpofagia

ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝ•Σ•ΕΠ

Η ψηφιακή εφημερίδα του typos-i.gr
ΣΥΝΤΑΞΗ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Βαρβάρα Αγγέλη, Γιώργος Τσαντίκος, Γιώργος Πατέλης

Γραφεία: Ανεξαρτησίας 109, Ιωάννινα, 45444
Τηλέφωνα: 6947139731, 2651111491, 2651111492
Email: ioanninontypos@gmail.com (σύνταξη), typos-i@typos-i.gr

4+1 αρχιτέκτονες γράφουν για κτίρια των Ιωαννίνων

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

Τα παραδοσιακά και διατηρητέα κτίρια είναι το μεγάλο πολιτιστικό απόθεμα των Ιωαννίνων. Είναι αυτά που προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ταυτότητα της πόλης. Πέραν κυρίως της προστατευόμενης ζώνης του ιστορικού κέντρου, η σύγχρονη πόλη διαθέτει και κάποια νεότερα κτίρια που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.

Ο «Τύπος Ιωαννίνων» επιχειρεί μια γνωριμία με τα κτίρια αυτά. Ζητήσαμε από τέσσερις αρχιτέκτονες και έναν φοιτητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής να γράψουν για ένα νεότερο κτίριο που ξεχωρίζουν.

Με τα κείμενά τους, μάς δίνουν την ευκαιρία να δούμε αλλιώς κτίρια που βλέπουμε καθημερινά ή κτίρια που προσπερνάμε, αλλά κυρίως να μας θυμίσουν, εμμέσως πλην σαφώς, ότι η αρχιτεκτονική αποτελεί τον καθρέφτη της ίδιας της κοινωνίας, του πολιτισμού της και των επιλογών της...

Το Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων ως Αφορμή

Ο αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Νίκος Πατσαβός γράφει για το Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων (ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι.).

[ΤΟΥ **ΝΙΚΟΥ ΠΑΤΣΑΒΟΥ**]

Με αφετηρία το 1977, όταν η Ε.Τ.Β.Α., ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., ο Ε.Ο.Τ. και ο Δήμος Ιωαννιτών ξεκίνησαν τη διαβούλευση για το Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων, αυτό που ακολούθησε, μέχρι τα εγκαίνια του πωλητήριου την 21η Φεβρουαρίου 2005, παρουσία του τότε ΠτΔ Κωστή Στεφανόπουλου για την ετήσια εορτή της απελευθέρωσης της πόλης, αναπαριστά με ακρίβεια τα χαρακτηριστικά στάδια ωρίμανσης μιας δημόσιας αρχιτεκτονικής επένδυσης στη χώρα.

Σε συνέχεια του πανελλήνιου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1986, οι αρχιτέκτονες Δημήτρης και Σουζάνα Αντωνακάκη, κατέθεσαν, το 1989, την οριστική μελέτη στη βάση της οποίας ξεκίνησε μια μακρόσυρτη, επεισοδιακή, διαδικασία κατασκευής σε φάσεις. Όταν το ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι. έφτασε να λειτουργεί, μεγάλο κομμάτι του κτηρίου ήταν ήδη πεπαλαιωμένο, οι μελέτες είχαν, σε πολλά καίρια σημεία τους, τροποποιηθεί κατά την εφαρμογή, ενώ, και ίσως εδώ εντοπίζεται το πλέον σημαντικό, ο ίδιος ο λόγος ύπαρξης του Κέντρου δεν απαντούσε πλέον στα αιτήματα και τις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής. Επιπρόσθετα, το αρχικό οικόπεδο είχε περιοριστεί με την απόσπαση εκείνων των όμορων τμημάτων που θα εξασφάλιζαν την οργανικότερη ένταξη στον υφιστάμενο αστικό ιστό.

Η συζήτηση για το ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι., αν και, προφανώς, στο στενό πλαίσιο του παρόντος σημειώματος, δεν μπορεί να αναπτύξει τις ευρέως αναγνωρισμένες συνθετικές αρετές της μελέτης, αποσκοπεί κυρίως στην ανάδειξη της στρατηγικής διάστασης κάθε ανάλογου εγχειρήματος για την ανάπτυξη της κοινωνίας, της οικονομίας και του αστικού περιβάλλοντος της πόλης μας.

Το ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι. σχεδιάστηκε από τους Αντωνακάκη με γνώμονα την «διείσδυση στον περιβάλλοντα αστικό ιστό και την οργανική σύνδεσή του με τη λίμνη»

Το ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι. σχεδιάστηκε από τους Αντωνακάκη με γνώμονα την «διείσδυση στον περιβάλλοντα αστικό ιστό και την οργανική σύνδεσή του με τη λίμνη». Δύο κτήρια-«τοίχοι» αναπτύσσονται κατά μήκος της λεωφόρου Μακαρίου προστατεύοντας ηχητικά και οπτικά τις τρεις μεγάλες εσωτερικές πλατείες γύρω από τις οποίες συντάσσονται οι τρεις βασικές χωρικές ενότητες του συγκροτήματος. Ανάλογα, αν και το σύνολο προκύπτει με την επανάληψη τυποποιημένων μονάδων, ο τρόπος διαχείρισης του μεγέθους των επιμέρους όγκων και της επεξεργασίας τους μεταφέρει, λειτουργικά και αντιληπτικά, το κτήριο πολύ πιο κοντά στην κλίμακα του ανθρώπου και της πόλης.

Αν αποδεχτούμε ότι το ΚΕ.ΠΑ.Β.Ι. αποτελεί, σήμερα, το μνημείο μιας μεγάλης χαμένης ευκαιρίας, όχι για την παραδοσιακή τέχνη της αργυροχοΐας, αλλά, κυρίως, για την πόλη των Ιωαννίνων, αυτό που μπορούμε και οφείλουμε, ταυτόχρονα, να συνειδητοποιήσουμε είναι ότι το μοναδικό αυτό αρχιτεκτονικό συγκρότημα προσφέρει μια αντίστοιχα σημαντική ευκαιρία. Οι βασικές προθέσεις του έργου, έχουν ήδη πραγματωθεί. Το κτήριο, με τα όποια σημάδια φθοράς, είναι ήδη εκεί.

Αυτό που τώρα απομένει είναι ο άμεσος συλλογικός ανασχεδιασμός του ρόλου που θα του ανατεθεί για την από εδώ και πέρα εξέλιξη των Ιωαννίνων. Αυτή τη φορά, δε θα χρειαστεί η αναμονή τεσσάρων και πλέον δεκαετιών.

Η πολυκατοικία «Δούμα» του Γιώργου Παρλαπά

Ο αρχιτέκτονας Θανάσης Ζυγούρης γράφει για μια από τις πολυκατοικίες του Γιώργου Παρλαπά, του γιαννιώτη αρχιτέκτονα που έφυγε πρόωρα από τη ζωή.

[ΤΟΥ **ΘΑΝΑΣΗ ΖΥΓΟΥΡΗ**]

Η δεκαετία του 1930 αποτελεί για τα Γιάννενα την αφετηρία της εμφάνισης των πρώτων δειγμάτων του κινήματος του μοντερνισμού. Κύριος, αν και όχι ο μοναδικός, εκφραστής ήταν ο πολιτικός μηχανικός Αθαν. Αλιεύς. Οι αρχιτέκτονες που σταδιοδρομούσαν τότε, όπως π.χ. ο Περικλής Μελίρρυτος, εξακολουθούσαν να εκφράζονται μέσα απ' τις αρχές του νεοκλασικισμού, έστω κι αν είχαν υιοθετήσει πιο λιτά εκφραστικά μέσα, εγκαταλείποντας τα αρχικά πρότυπα.

Απ' τη δεκαετία του '60 και μετά, με την εγκατάσταση ικανού αριθμού νέων αρχιτεκτόνων, κάνουν την εμφάνισή τους δείγματα αρχιτεκτονικού έργου, στα οποία διακρίνουμε στοιχεία και νέων κινημάτων, αλλά και την προσπάθεια, σε αρκετούς απ' αυτούς, για τη διαμόρφωση ενός προσωπικού ύφους.

Η αξιολόγηση των έργων αυτών, κατά την άποψή μου, πρέπει να έχει ως κύριο γνώμονα το κατά πόσο η σχεδίαση είναι συνεπής προς την αρχιτεκτονική ιδεολογία του δημιουργού, ακόμη και σε επίπεδο πειραματισμού. Το «ωραίο» όταν είναι μίμηση και σκηνογραφία δεν με συγκινεί.

Έτσι λοιπόν απαντώντας στο ερώτημα, ξεχωρίζω την πολυκατοικία Δούμα, στη συμβολή των οδών Πυρσινέλλα και Γρ. Σακκά, έργο του πρόωρα χαμένου Γιώργου Παρλαπά. Ο τόπος με τον οποίο αντιμετωπίζεται η μετάβαση-προσαρμογή στην αμβλεία γωνία της συνάντησης των οδών, με την εναλλαγή των εσοχών-εξοχών, με τα τριγωνικά πρίσματα είναι εξαιρετικός. Είναι ένα κτίριο λιτό, αλλά ταυτόχρονα τόσο μεστό και αληθινό.

Θα μου επιτραπεί όμως, έστω και αν έχει τεθεί ο περιορισμός για ένα μόνο κτίριο, να αναφέρω ανώνυμα, σεβόμενος την επιθυμία των ιδιοκτητών, και μία μονοκατοικία επί της οδού Ναπ. Ζέρβα, αντιπροσωπευτικό δείγμα του μοντέρνου κινήματος, στα μέσα της δεκαετίας του 1930, του οποίου οι χαράξεις των όψεων και οι κατακόρυφοι άξονες με εκπλήττουν ευχάριστα ακόμη και σήμερα.

Ένα κτίριο λιτό, αλλά ταυτόχρονα τόσο μεστό και αληθινό.

Αρχιτεκτονική χαμηλού ανάγλυφου: Το κτίριο της Τράπεζας της Ελλάδος

Ο αρχιτέκτονας και διδάσκων στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ανδρέας Νικολοβγένης γράφει για το κτίριο της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) στην οδό Αβέρωφ.

PHOTO CREDIT: ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΟΒΓΕΝΗΣ

[ΤΟΥ **ΑΝΔΡΕΑ ΝΙΚΟΛΟΒΓΕΝΗ**]

Κατηφορίζοντας την οδό Αβέρωφ, στο δεξί μας χέρι μετά το κτίριο της «Μεραρχίας» προβάλλει ένα ανάγλυφο μεγάλων διαστάσεων που διακρίνεται εκτός από το μέγεθός του και από το πορτοκαλί χρώμα του. Το ανάγλυφο αποτελεί έργο του σημαντικού καλλιτέχνη Πάρι Πρέκα ο οποίος εκλήθη το 1965 από τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Ξενοφώντα Ζολώτα να διακοσμήσει την όψη του καταστήματος των Ιωαννίνων που είχε οικοδομηθεί από το 1960 σε σχέδια του αρχιτέκτονα Μιχάλη Κανάκη.

Το έργο είναι στην ουσία ένα «χαμηλό» ανάγλυφο (γαλλ. bas-relief), όπως ορίζεται ένα ανάγλυφο που προβάλλει ελάχιστα από το φόντο του. Τέτοια είναι τα γλυπτά του Παρθενώνα αλλά και τα νομίσματα. Μια φαινομενικά μικρή χειρονομία που όμως αρκεί για να προσδώσει βάθος πεδίου και να ιεραρχήσει τους πρωταγωνιστές του εκάστοτε θέματος, εν προκειμένω τον Βασιλιά Πύρρο που φθάνει στον ιερό χώρο της Δωδώνης. Το ανάγλυφο δημιουργήθηκε μέσω της πρωτότυπης εκτόξευσης ρινισμάτων ατσαλιού ενώ το χρώμα του οφείλεται στην τεχνική της εγκαυστικής.

Η όψη του κτιρίου του καταστήματος είναι λιτή με σαφή διμερή διάρθρωση, αναλογία 1:1 δεξιά, η οποία εξελίσσεται προοδευτικά σε χρυσή τομή στην αριστερή πλευρά όπου η οδός Αβέρωφ κατηφορίζει. Η λιτότητα επιτείνεται από το γενικά αδιαφανές ισόγειο που προφανώς ανταποκρινόταν και σε ζητήματα ασφάλειας. Η λιτότητα ακολουθείται και στον όροφο μέσω ενός γραμμικού παραθύρου που σκιάζεται από κατακόρυφες περσίδες τοποθετημένες με τακτικό ρυθμό.

Μόνη παρέκκλιση αποτελεί η ελαφρά υποχώρηση της όψης στο ισόγειο και η δημιουργία μιας «λοξής» σε κάτοψη επιφάνειας που επενδύεται από το ανάγλυφο του Πρέκα. Η κλίση δημιουργεί προοπτική σύγκλιση που δίνει την ψευδαίσθηση μεγαλύτερου βάθους, σε συνδυασμό με τη σκιά που αντιτίθεται στη λευκή, από μάρμαρο Διονύσου, ορθομαρμάρωση του πρώτου πλάνου. Αυτός ο μικρός αλλά «γενναίος» χειρισμός που παρακολουθεί την κατωφέρεια του δρόμου, επισημαίνει και ενθαρρύνει την είσοδο στο κτίριο μέσω μιας δυσανάλογα μεγάλης διαφανούς πόρτας, που οδηγεί σε έναν, επίσης μεγάλο για το μέγεθος του κτιρίου, εσωτερικό διάδρομο, που ομοιάζει σε διαστάσεις με δρόμο.

PHOTO CREDIT: ΓΙΩΡΓΗΣ ΓΕΡΟΛΥΜΠΟΣ/ΤΤΕ

Κατ' αυτόν τον τρόπο η όψη δεν παραμένει ένα φόντο για τον δημόσιο χώρο αλλά μεταγγίζει την πόλη στο εσωτερικό του κτιρίου, μεταγράφοντας μια αστική σχέση, ενός «άλλου» δρόμου, του διαδρόμου, με ένα «άλλο» κτίριο, τον διπλού ύψους χώρο συναλλαγών με όψη μια εσωτερική στοά και το ενδιάμεσο μακρύ, διακεκομμένο, guichet εξυπηρέτησης.

Το κτίριο λειτουργεί το ίδιο ως ένα χαμηλό ανάγλυφο και τα άλογα του Πρέκα αδημονούν να εισέλθουν στον εσωτερικό δρόμο μαζί με τους συναλλασσόμενους.

Ο αρχιτέκτονας Θεόδωρος Χολέβας γράφει για την «Όαση» του Άρη Κωνσταντινίδη, την «Όαση» της πόλης των Ιωαννίνων.

Η «Όαση» του Άρη Κωνσταντινίδη και της πόλης των Ιωαννίνων

[ΤΟΥ **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΧΟΛΕΒΑ**]

Η «Όαση» αποτελεί ένα από τα τέσσερα κτίρια τα οποία μελετήθηκαν από τον αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη, έναν από τους σημαντικότερους εκφραστές της αρχιτεκτονικής πρωτοπορίας της μεταπολεμικής περιόδου, και κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τις μελέτες του στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. Το εστιατόριο - καφενείο όπως το χαρακτήρισε στα σχέδια του ο Άρης Κωνσταντινίδης, κατασκευάστηκε το 1971 ακολουθώντας την ανέγερση του Αρχαιολογικού Μουσείου, έχοντας εμφανώς μια τυπολογική συγγένεια με το χαρακτηριστικότατο αυτό έργο.

Τα άλλα τρία σχεδιασμένα και υλοποιημένα έργα του Άρη Κωνσταντινίδη στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου είναι:

1. Η στάση λεωφορείου-κτίσμα στη Βίγλα Κόνιτσας (1955),
2. Το Μοτέλ «ΞΕΝΙΑ» στην Ηγουμενίτσα (1959),
3. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων (1965-1966).

Εκτός από τα παραπάνω τέσσερα σχεδιασμένα και υλοποιημένα έργα υπάρχει άλλο ένα έργο το οποίο όμως παρότι σχεδιάστηκε από τον ίδιο, δεν υλοποιήθηκε σύμφωνα με τη δική του μελέτη. Πρόκειται για το «Μικρό Καφενείο» στην πλατεία Γ. Σταύρου στα Ιωάννινα, το σημερινό «Γυαλί Καφενέ» (1971).

Η αρχιτεκτονική μελέτη της «Όασης» είχε ανατεθεί στον Άρη Κωνσταντινίδη μετά από πρόσκληση που του έγινε από τον τότε Δήμαρχο Ιωαννίνων Σπύρο Φιλίππου, ο οποίος ήταν αρχιτέκτονας κι αυτός.

Η αρχιτεκτονική του κτιρίου χαρακτηρίζεται από μία εσωτερική τυποποίηση της κατασκευής, έναν απόλυτο εσωτερικό κάναβο, την ορθολογική διάταξη της κάτοψης, την λειτουργικότητα των χώρων, το σεβασμό στις κλιματολογικές συνθήκες της πόλης, την ανάδειξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας κάθε υλικού και τέλος την όσο το δυνατόν ηπιότερη ένταξη της κατασκευής στο αστικό τοπίο, δημιουργώντας μια σαφή αρχιτεκτονική γλώσσα.

Χαρακτηρίζεται από λιτές γραμμές, μεγάλα ανοίγματα και προσεκτικά μελετημένη λειτουργία και σχέση ανάμεσα σε ημιυπαίθριους, ανοιχτούς και κλειστούς χώρους, η οποία τελικά ορίζει και την εξωτερική μορφή του, χωρίς διακοσμητικά στοιχεία και προσπάθεια εξωραϊσμού, με αρμολογημένες λιθοδομές, εμφανές μπετόν, πέτρα, ξύλο και μέταλλο.

Σε αυτό το έργο του, όπως και στο σύνολο των αρχιτεκτονικών του μελετών και κατασκευών, δεν αντιγράφει τα μοντέρνα ευρωπαϊκά πρότυπα που είχαν κατασκευαστεί για τις ανάγκες άλλων τόπων αλλά ούτε μιμείται σκηνογραφικά και στείρα παλαιές και παραδοσιακές αρχιτεκτονικές μορφές. Η δομή του κτιρίου του είναι παρόμοια με παλαιότερους αρχιτεκτονικούς τύπους αλλά διαφοροποιείται το ύφος, υπηρετώντας αυτό που ο ίδιος αποκαλούσε «Αληθινή αρχιτεκτονική».

Η «Όαση» βρίσκεται στην κεντρική πλατεία των Ιωαννίνων, στο κέντρο της πόλης, σε μικρή απόσταση από το Αρχαιολογικό Μουσείο. Αποτέλεσε και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι όχι μόνο του δομημένου περιβάλλοντος της πόλης μας αλλά και του δημόσιου - υπαίθριου χώρου της, της πολιτιστικής και κοινωνικής καθημερινότητας των κατοίκων της καθώς και της πολιτικής ιστορίας και αγώνων τους.

Η «Όαση» ξεκίνησε τη λειτουργία της ως δημοτικό αναψυκτήριο τον Αύγουστο του 1972 ως τα μέσα της δεκαετίας του 1990 σε ένα αστικό περιβάλλον το οποίο αναπτύσσονταν διαρκώς και ανάμεσα σε όλα ικανοποιούσε τις απαιτήσεις και ανάγκες των κατοίκων για χώρους συλλογικής συνάθροισης και μνήμης όπως το πάρκο Κουραμπά, η κυρά Φροσύνη, ο Τσουκάνης και άλλοι πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί, ανοιχτοί και κλειστοί χώροι.

Η παρακμή και η απαξίωση του κτιρίου και του δημοτικού αναψυκτηρίου μετά τη δεκαετία του 1990 δεν άργησαν να φέρουν στο φως τα έντονα σημάδια του χρόνου και την εγκατάλειψη. Το 2003 η τότε δημοτική αρχή με στόχο την εξυγίανση της δημοτικής επιχείρησης και την διάσωση του σημαντικότατου κτιρίου από τη φθορά του χρόνου προέκρινε προτάσεις που περιλάμβαναν μεγάλης κλίμακας επεμβάσεις στο κτίριο και τον περιβάλλοντα χώρο. Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων, με παρέμβασή του στον Υπουργό Πολιτισμού, ζήτησε τον Ιούλιο 2003 την άμεση διακοπή των εργασιών στην «Όαση» και τον χαρακτηρισμό του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου του. Μετά την διακοπή των εργασιών, το κτίριο κρίθηκε διατηρητέο, χωρίς όμως να αποφευχθούν οι εργασίες. Σήμερα, συνολικά ανακατασκευασμένο και ενοικιασμένο, λειτουργεί υπό τη διεύθυνση τοπικής εταιρείας εστίασης.

Η θέση του κτιρίου της «Όασης» στην κεντρική πλατεία των Ιωαννίνων, κοντά στο Αρχαιολογικό Μουσείο, το Πνευματικό κέντρο, το διοικητήριο της Περιφέρειας Ηπείρου και η σχέση του με τον περιβάλλοντα δημόσιο χώρο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό και ιδιαίτερο θέμα για τον ορισμό της φυσιογνωμίας του. Η πολυσυζητημένη, απαραίτητη και απόλυτα επιζητούμενη ενοποίηση των κοινοχρήστων χώρων του κέντρου της πόλης θα προσφέρει μια εξαιρετική και μοναδική ευκαιρία επαναπροσδιορισμού της σημασίας και λειτουργίας του δημόσιου χώρου. Παράλληλα τα δύο κτίρια του Άρη Κωνσταντινίδη θα μπορούσαν να αποτελέσουν ισχυρούς πόλους και σημεία αναφοράς καθώς βρίσκονται και τα δύο στην πιθανή ή επιθυμητή ζώνη ενοποίησης.

«...Αληθινό είναι και ό,τι έχει προϋπάρξει. Δηλαδή ό,τι έχει προκύψει σε περασμένα χρόνια και το ξαναβρίσκει μια σύγχρονη εποχή, μέσα από τους δικούς της πια τρόπους, κι αφού το ίδιο το είχε βρει η παλιά εποχή με τους δικούς της κι αυτή τρόπους. Μ' άλλα λόγια ό,τι ξαναζωντανεύει, επειδή το κρίνουμε αναγκαίο, ωφέλιμο και παραγωγικό...».

Άρης Κωνσταντινίδης

Το παλιό ΚΤΕΛ και... μια ιδιαίτερη συνύπαρξη

Ο φοιτητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Πέτρος Κύρκος γράφει για το παλιό ΚΤΕΛ στην οδό Ζωσιμάδων, ένα κτίριο που είναι εγκαταλελειμμένο εδώ και πολλά χρόνια.

[ΤΟΥ **ΠΕΤΡΟΥ ΚΥΡΚΟΥ**]

Το παλιό ΚΤΕΛ επί της οδού Ζωσιμάδων μετατράπηκε σε σύντομο χρονικό διάστημα από υπερτοπικό κόμβο για τη μεταφορά ανθρώπων, προϊόντων και ιδεών σε ένα ερειπωμένο κτίριο.

Τη μελέτη του σταθμού των υπεραστικών λεωφορείων ανέλαβε η αρχιτέκτονας Νέλλη Ζαχαριάδη και ο πολιτικός μηχανικός Αλέξανδρος Τσόκος. Όπως μας αναφέρει και ο καθηγητής Αρχιτεκτονικής Άγγελος Παπαγεωργίου: «Οι μελετητές σχεδιάζουν ένα κτίριο στο οποίο η μορφή ακολουθεί τη λειτουργία, με δύο μεγάλα υπόστεγα και ένα κεντρικό όγκο γραφείων, εκδοτηρίων και κυλικείου. Ο όροφος που επιστεγάζει το κτίριο, δεν λειτούργησε και παραμένει ημιτελής και αδιαμόρφωτος.» Το κτίριο σχεδιάστηκε εξ' αρχής ως ημιτελές. Στα εγκεκριμένα σχέδια του 1965 προβλέπεται η προσθήκη ενός ακόμα ορόφου -εν είδει πανωσηκώματος- στην περίπτωση που οι μελλοντικές ανάγκες του σταθμού το απαιτούσαν.

Η πρόθεση αυτή για επεκτασιμότητα δεν επιβεβαιώνεται μόνο από τις αναμονές που ξεπροβάλλουν στο δώμα, αλλά και από τα επιπρόσθετα στέγαστρα, τα οποία δεν αποτελούσαν μέρος της αρχικής μελέτης. Τα στέγαστρα αυτά, καλύπτονται από αμίαντο (ευρέως γνωστό ως ΕΛΛΕΝΙΤ) και έχουν υποστεί φθορές λόγω παλαιότητας. Θα ήταν, λοιπόν, μείζονος σημασίας η προσεκτική αποξήλωση και απομάκρυνσή τους, λόγω της τοξικότητας της υλικού.

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να προσδιορίσουμε τη σχέση του εν λόγω κτιρίου με το ιστορικό κτίριο της Ζωσιμαίας Σχολής, που βρίσκεται απέναντί του και λειτουργεί ως γυμνάσιο. Το πλατυμέτωπο αυτό κτίριο ακολουθεί τα νεοκλασικά στοιχεία της εθνικής ταυτότητας του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους, σχεδιάζεται ακολουθώντας τις βασικές αρχές του Πανεπιστημίου Αθηνών και εγκαινιάζεται το 1905.

Η γνήσια νεωτερικότητα του ΚΤΕΛ και η επιδεικτική του αδιαφορία για το σχεδιασμό του απέναντι νεοκλασικού, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ταυτότητας του κτιρίου, καθώς η ρήξη με την παράδοση βρίσκεται στη ρίζα του μοντερνισμού. Η συνύπαρξη αυτή, του ολοκληρωμένου νεοκλασικού με το ημιτελές (non finito) μοντέρνο, τροφοδοτεί έναν αρχιτεκτονικό διάλογο γεμάτο προσδοκίες και προοπτικές για την αξιοποίηση του παλιού ΚΤΕΛ.

Πηγές:

■Άγγελος Παπαγεωργίου, Περίληψη από τη διάλεξη στο Workshop noID, Ιωάννινα 30/09/2011 **http://noidentityact.blogspot.gr/2011/09/blog-post_28.html** και **https://app.box.com/s/1d76aaa2d7a82cacd43c**

■Γιώργος Σμύρης, Τα κτίρια της Ζωσιμαίας Σχολής, **https://zosimaia.gr/**

■Αμίαντος, υγεία και ασφάλεια, Ευρωπαϊκή Επιτροπή. **https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EL/Safety/Asbestos_EL.htm**

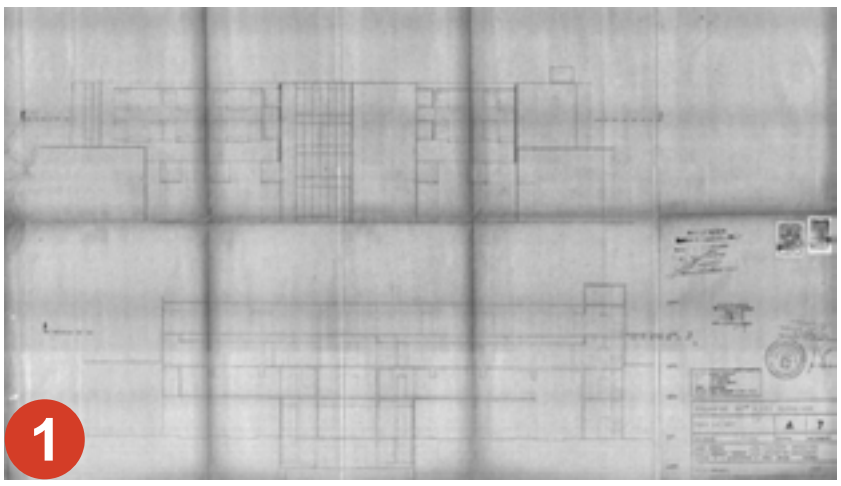

1. Όψη επί της οδού Ζωσιμάδων και Τομή Α-Α με την ένδειξη του μελλοντικού ορόφου. Εγκεκριμένα σχέδια 1965, από το αρχείο του γράφοντος.

2. Κτιριακό μέτωπο επί της οδού Ζωσιμάδων όπως είναι σήμερα. Φωτογραφικό κολλάζ του γράφοντος

3. Οπτική σύνδεση του κτιρίου των ΚΤΕΛ με τη Ζωσιμαία Σχολή. Φωτογραφία του γράφοντος.

4. Το όριο του οικοπέδου επί της οδού Σινά. Φωτογραφία του γράφοντος.

Μια έκδοση με 53 μουσικά άλμπουμ
Μαζί με μια συνδρομή στον Τύπο Ιωαννίνων

Η στήλη «Ένα άλμπουμ τη βδομάδα», κάθε Κυριακή στο «Εξώφυλλο», την ψηφιακή έκδοση του Τύπου Ιωαννίνων, έγινε ένα μικρό ψηφιακό βιβλίο.

Διατίθεται σε όλους τους παλιούς-ες και νέους-ες συνδρομητές-τριες.

Μπορείτε να κάνετε μια συνδρομή και να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων σε δύσκολους καιρούς για την επαγγελματική δημοσιογραφία, αλλά και να έχετε τα συνδρομητικά προνόμια που παρέχονται.

Για να εγγραφείτε, βρείτε το «πορτοκαλί κουμπί» του Patreon σε κείμενα του site ή αντιγράψτε αυτό το σύνδεσμο:

https://www.patreon.com/TyposI

Σε αυτό το βίντεο, θα βρείτε αναλυτικές οδηγίες για την εγγραφή:

https://www.youtube.com/watch?v=75ah4XuyCI8&feature=youtu.be

Με μια συνδρομή 4 ευρώ στον Τύπο, παίρνετε:

- Την πρώτη έκδοση των Ρετρό Ιστοριών σε ψηφιακό βιβλίο (pdf)
- Όλα τα podcasts της πρώτης περιόδου της εκπομπής «Τύπος στο Μικρόφωνο», με δυνατότητα downloading
- Πρόσβαση, πριν τη δημοσίευσή τους, στα video reports και σε διάφορα άρθρα

Με τη συνδρομή των 10 ευρώ στον Τύπο, παίρνετε:

Όλα τα παραπάνω, συν ένα αντίτυπο του βιβλίου

- «Οι 'αποστάτες', τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι/ Οι δημοτικές εκλογές στα Γιάννενα, 1925-2014» σε φυσική μορφή (ισχύει για όλο τον Δεκέμβριο)

(οι τιμές είναι προ ΦΠΑ)

- Η νέα ψηφιακή έκδοση του Τύπου, περιλαμβάνει 52+1 μουσικά άλμπουμ, ένα για κάθε βδομάδα του χρόνου, συν ένα, καθότι το 2020 είναι δίσεκτο (αν δεν το ΄χατε καταλάβει ήδη...).

Το βιβλίο διατίθεται σε δύο εκδοχές:

Μια σε **pdf**, που είναι η πιο κοινή και προσβάσιμη από όλες τις συσκευές

Μια σε **epub** που είναι πιο διαδραστική και διαβάζεται, είτε με την εφαρμογή Adobe Digital Editions σε Windows, είτε στην εφαρμογή ανάγνωσης, σε Mac.

ΤΖΕΪΜΣ ΝΤΙΝ

90 χρόνια από τη γέννηση του Επαναστάτη που έφυγε νωρίς

Υπήρξε από τα μεγαλύτερα είδωλα του αμερικανικού κινηματογράφου. Έπαιξε μόλις σε τρεις ταινίες, ενώ γυρίστηκαν πάνω από 15 φιλμ για τη ζωή του και τον πρόωρο χαμό του. Απ' τις τρεις ταινίες μπόρεσε να παρακολουθήσει μόλις τη μία, ενώ ήταν ο πρώτος ηθοποιός που μπήκε στις υποψηφιότητες για Όσκαρ ερμηνείας μετά θάνατον! Φυσικά πρόκειται για τον Τζέιμς Ντιν, τον ηθοποιό που στο πρόσωπό του εκατομμύρια νέοι, ειδικά στην Αμερική, βρήκαν τον «Επαναστάτη Χωρίς Αιτία», τον νέο που θα έφερνε στο προσκήνιο το χάσμα των γενεών, το ανυπότακτο πνεύμα απέναντι στη καθεστηκυία τάξη.

Ο πρόωρος τραγικός θάνατός του, θα μεγεθύνει το είδωλό του σε διαστάσεις που σήμερα είναι δύσκολο να εξηγηθούν. Θα καταστεί λαϊκό πολιτιστικό είδωλο, για να εξελιχθεί με τα χρόνια σε ένα γιγαντιαίο εμπορικό ποπ σήμα, ένας ακόμη κρίκος στην αλυσίδα του υπερθεάματος και του Χόλιγουντ.

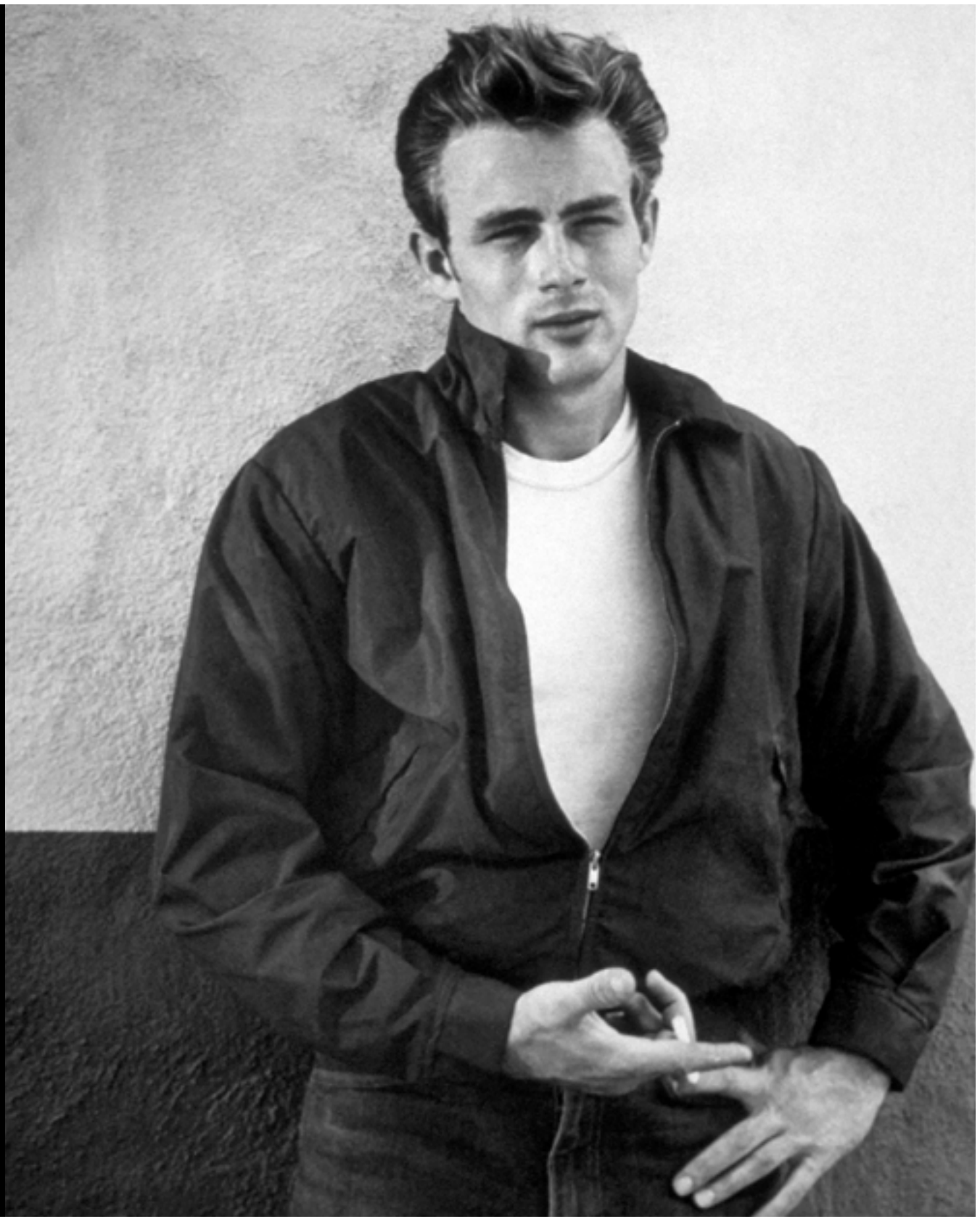

Ο Τζέιμς Ντιν γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου του 1931 στο Φέρμουντ της Ιντιάνα και τα παιδικά του χρόνια ήταν δύσκολα, αφού ο πατέρας του παράτησε αυτόν και την μητέρα του πολύ γρήγορα ενώ και η μητέρα του πέθανε όταν ο Ντιν ήταν μόλις οχτώ ετών. Πολύ γρήγορα θα νιώσει τις καλλιτεχνικές του ανησυχίες και με τη βοήθεια ενός Μεθοδιστή πάστορα, που θα τον κάνει να αγαπήσει το θέατρο, θα βρεθεί στη Νέα Υόρκη και στο περίφημο Actors Studio να παίρνει μαθήματα υποκριτικής με την περιβόητη Μέθοδο του Λι Στράσμπεργκ. Εκείνη την περίοδο, που υπήρξε από τις πιο ευτυχισμένες της σύντομης ζωής του, ο Ντιν θα κάνει πολλά διαφημιστικά, λόγω της εμφάνισής του, παίζει κάποια ρολάκια σε σίριαλ, ενώ θα του δοθεί και η ευκαιρία να πατήσει το σανίδι του Μπρόντγουεϊ, στην παράσταση «Οι Ανήθικοι», ένα θεατρικό του Αντρέ Ζιντ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ

Η εμφάνισή του στο θέατρο αποτέλεσε και το διαβατήριο για το Χόλιγουντ, όταν ο Ηλίας Καζάν ήθελε ένα νεαρό ηθοποιό για να πρωταγωνιστήσει στο δραματικό φιλμ «Ανατολικά της Εδέμ».

Αρχικά ο Καζάν ήθελε τον Μάρλον Μπράντο ή τον Μοντγκόμερι Κλιφτ, αλλά ο σεναριογράφος Πολ Όσμπορν θα προτείνει τον νεαρό και άγνωστο ηθοποιό. Τις αντιρρήσεις του Καζάν έκαμψε ο Τζον Στάινμπεκ, στου οποίου το ομώνυμο βιβλίο θα στηριζόταν το σενάριο της ταινίας. Ο Στάινμπεκ θα συναντηθεί με τον Ντιν, θα αποκομίσει τις καλύτερες εντυπώσεις και θα τον προτείνει ανεπιφύλακτα.

Η ΤΑΙΝΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΛΑΒΕ ΝΑ ΔΕΙ

Έτσι, το μοιραίο 1955 οι κινηματογραφόφιλοι και κυρίως οι νέοι θα γνωρίσουν στον χαρακτήρα του Καλ Τρασκ, του μοναχικού, περιθωριακού επαναστάτη, ένα διαφορετικό ήρωα στα δικά τους μάτια. Η αποδοχή του έφτασε στα επίπεδα της τρέλας, η αισθησιακή ερμηνεία ενός βαθιά πληγωμένου νεαρού θα προχωρούσε ένα βήμα παραπέρα απ' αυτό που είχε χτίσει ο Μάρλον Μπράντο. Ο Ντιν, στον ρόλο ενός νέου που ψάχνει να βρει την ταυτότητά του και να κερδίσει την αγάπη και εκτίμηση του θρήσκου πατέρα του, θα τα πάει περίφημα και θα λάβει μία υποψηφιότητα για Όσκαρ, μετά θάνατο. Ήταν η ταινία που πρόλαβε να δει ολοκληρωμένη...

ΤΟ ΕΙΔΩΛΟ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Την ίδια χρονιά θα γυρίσει τη μεγαλύτερη επιτυχία του, περίπου πάνω στην ίδια λογική, το κλασικό «Επαναστάτης Χωρίς Αιτία», σε σκηνοθεσία του Νίκολας Ρέι. Και πάλι ανήσυχα νιάτα που έχουν να αντιμετωπίσουν τον περίφημο «αμερικάνικο τρόπο ζωής». Ένα δράμα που με την πάροδο του χρόνου πήρε θρυλικές διαστάσεις, ενώ ο τίτλος της ταινίας θα συνοδεύει για χρόνια τα ζωηρά αγόρια.

Σε συνδυασμό με την πρώτη του ταινία, ο Ντιν γίνεται το απόλυτο ίνδαλμα της νεολαίας, με τους πιτσιρικάδες να ντύνονται, να μιλούν, να συμπεριφέρονται όπως αυτός. Και όπως πάντα στην Αμερική, αυτό είχε ως αποτέλεσμα όλα αυτά να μετατραπούν σε χρήμα. Από τα γκισέ

των κινηματογράφων και την εμπορική εκμετάλλευση του σταρ έως την κατακόρυφη αύξηση πωλήσεων στα μπλου τζιν και των πόστερ του «Επαναστάτη»...

Επίσης, εκείνη τη χρονιά θα προλάβει να συμμετάσχει και στο εξαιρετικό φιλμ «Ο Γίγας» του Τζορτζ Στίβενς, δίπλα στους πρωταγωνιστές Ελίζαμπεθ Τέιλορ και Ροκ Χάτσον.

Ένα δράμα για την πορεία μιας οικογένειας Τεξανών γελαδάρηδων που θα κολυμπήσουν στο πετρέλαιο και στο χρήμα, ένα φιλμ επιτομή για ένα σημαντικό μέρος του αμερικανικού καπιταλισμού και τη φαιδρότητά του. Μία ακόμη ταινία που ο Τζέιμς Ντιν δεν θα προλάβει να δει ολοκληρωμένη. Ένα φιλμ με το οποίο επιχειρούσε να ξεφύγει από την τυποποίηση, τη μανιέρα, του επαναστατημένου νέου.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ/Χάρης Αναγνωστάκης

Η ασημί βολίδα και το τέλος

Ο ΤΖΕΪΜΣ ΝΤΙΝ είχε τρέλα με τα γρήγορα αυτοκίνητα. Για να γιορτάσει την επιτυχία του στο σινεμά, θα αγοράσει μία ασημί βολίδα, μία Porsche 550 Spider.

Το απόγευμα της 30ης Σεπτεμβρίου του 1955, ανάμεσα στα γυρίσματα για την τελευταία του εμφάνιση στο σινεμά, πηγαίνοντας προς το Σαλίνας, για να πάρει μέρος σε ακόμη έναν αγώνα αυτοκινήτων, θα συγκρουστεί με το αυτοκίνητο ενός φοιτητή. Από τις στραπατσαρισμένες λαμαρίνες θα ανασυρθεί νεκρός, δίπλα στον βαριά τραυματισμένο φίλο του, Ρολφ Βίτεριχ, έναν Γερμανό μηχανικό αγωνιστικών αυτοκινήτων.

Και αν οι τρεις ταινίες που πρόλαβε να παίξει ο Τζέιμς Ντιν τον έκαναν είδωλο της νεολαίας, ο τραγικός όσο και κινηματογραφικός θάνατός του συνέβαλε ακόμη περισσότερο στη μυθοποίηση του φαινομένου του. Είναι άγνωστο πώς θα εξελισσόταν ως ηθοποιός. Ίσως η υποκριτική να έχασε ένα τεράστιο ταλέντο, αλλά σίγουρα με τον χαμό του κέρδισε το Χόλιγουντ και οι θρύλοι με τους οποίους τρέφεται....

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

MARQUEE MOON, 44 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ

Το φεγγάρι στην τηλεόραση

[ΤΟΥ **ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ**]

Οι Television είναι ένα από τα σούπερ γκρουπ του ροκενρόλ, που δεν χρειάστηκε να «δεινοσαυρίσουν» για να κατακτήσουν το χαρακτηρισμό.

Καταρχάς, η συνύπαρξη του Τομ Βερλέν και του Ρίτσαρντ Χελ στην ίδια μπάντα, από μόνη της, απογείωσε το «εγώ» του συγκροτήματος, αλλά και τη συνθετική του ικανότητα.

Πριν από 44 χρόνια τέτοιες μέρες, οι Television έβγαλαν τον πρώτο τους δίσκο, το Marquee Moon που δικαίως έχει χαρακτηριστεί ως ένας από τους κορυφαίους του ροκενρόλ, αλλά και ανάμεσα στα πιο χαρακτηριστικά δείγματα του ποστ πανκ.

Ο Τόμας Μίλερ, Βερλέν για τους φίλους, με όνομα δανεικό από το γάλλο ποιητή Πωλ Βερλέν, αποφάσισε μάλλον από νωρίς ότι θα γίνει μουσικός, ακούγοντας τον Σταν Γκετς και τους Stones στα πρώτα τους βήματα.

Ο Ρίτσαρντ Λέστερ Μάγιερς, ή αλλιώς Χελ, ήταν και είναι πραγματική κόλαση συμπεριφοράς. Κολλητός του Βερλέν, εκρηκτικός χαρακτήρας και χαρισματικός μουσικός, ήταν ο πρώτος που «στρατολογήθηκε» στη μπάντα. Ήταν και ο πρώτος που «πήρε πόδι» όμως, πριν καν κυκλοφορήσει το Marquee Moon. Ίσως για καλό, γιατί τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, του ’77, μαζί με τους Voidoids (με τον Μάρκι Ραμόουν στα τύμπανα), κυκλοφόρησε το επίσης εξαιρετικό «Blank Generation».

Πίσω όμως στο Marquee Moon.

Τω καιρώ εκείνο οι Television ήταν μαζί με άλλες «μικρομπαντούλες» της εποχής (Ramones, Πάτι Σμιθ κ.α.), από τα βασικά συγκροτήματα του προγράμματος στο CBGB, στο Μανχάταν, στο κλαμπ όπου μεγάλωσε το νεοϋορκέζικο πανκ και γκαράζ.

Ο Βερλέν πήρε στη θέση του Χελ τον Φρεντ Σμιθ και μαζί με τους Ρίτσαρντ Λόιντ και Μπίλι Φίκα σε κιθάρα και ντραμς, χώθηκε στα στούντιο της Elektra με μηχανικό ήχου τον Άντι Τζονς (Led Zeppelin, Rolling Stones κ.α.).

Ο Τζονς ξεκίνησε να ηχογραφεί τη μπάντα ενώ αυτή έκανε πρόβες. Βέβαια, οι πρόβες της μεταξύ άλλων ήταν και το δεκάλεπτο ομώνυμο έπος και σε αρκετές περιπτώσεις, τα οκτώ κομμάτια του άλμπουμ είναι οι πρώτες τους εκτελέσεις.

Ο ήχος τους και κυρίως, οι μελωδικές τους γραμμές, χωρίς να είναι «τεχνοκρατικές» όπως συνηθιζόταν εκείνη την εποχή, ούτε όμως «ασύδοτες», όπως επίσης συνηθιζόταν, άλλαζαν το ακουστικό παιχνίδι κάθε λίγο, ακόμα και μέσα στα ίδια κομμάτια.

Ο ίδιος ο Βερλέν, στιχουργικά και εκτελεστικά, είναι «παντοκράτορας» στο άλμπουμ.

Η επίσης διάσημη φωτογραφία του εξωφύλλου, ανήκει στον Ρόμπερτ Μέιπλθορπ, έναν από τους σημαντικότερους νεοϋορκέζους φωτογράφους που χάθηκε νωρίς.

Εν τέλει, στα αυλάκια του Marquee Moon θα μπορούσε να πει κανείς, χωρίς υπερβολή, ότι βρήκαν λόγο ύπαρξης μεταγενέστερες μπάντες όπως οι U2 και οι REM.